

9-А-Б клас

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

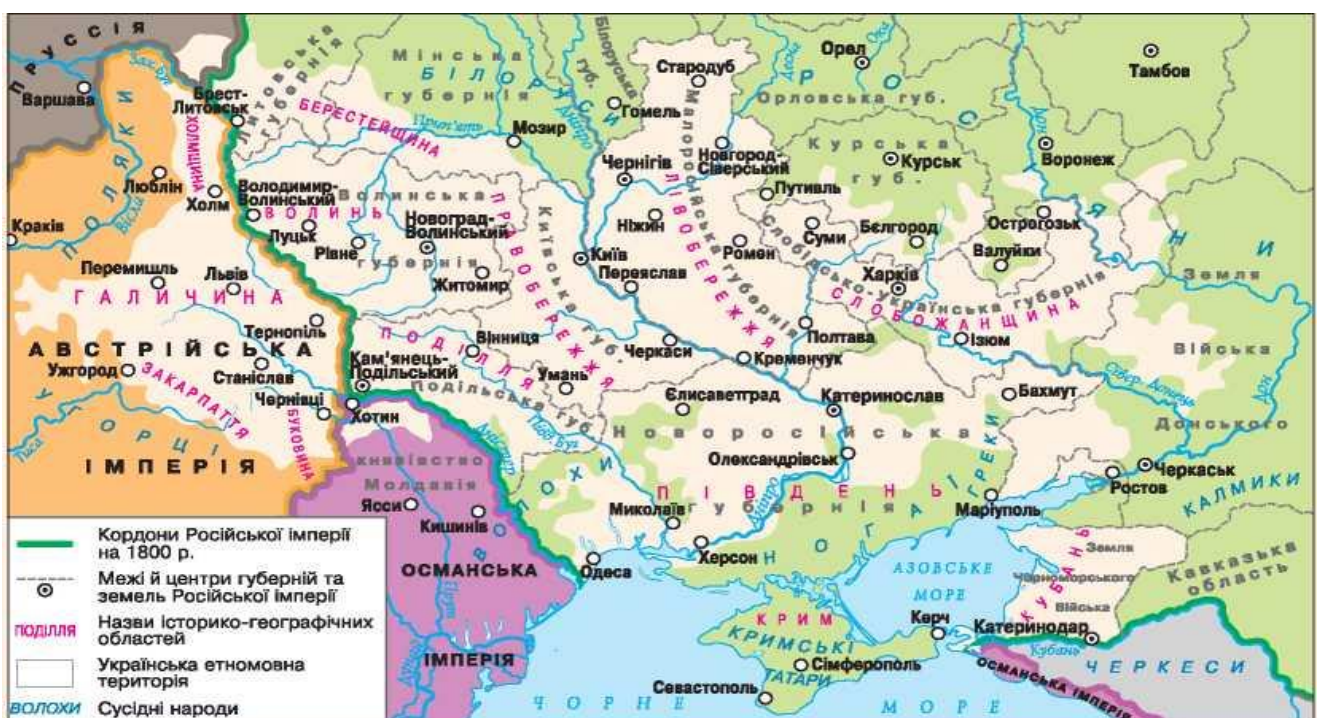
Тема: Політика Російської імперії щодо українських етнічних територій.

Мета: з'ясувати, яке місце посідала Україна в системі міжнародних відносин на поч. ХІХ ст., як вплинули на життя українців війни Російської імперії, як склалася доля козаків після ліквідації Запорозької Січі, дати характеристику діяльності Йосипа Гладкого, розвивати в учнів уміння працювати з історичними джерелами, аналізувати їх, робити висновки, виділяти головне і другорядне, систематизувати історичний матеріал, висловлювати свою точку зору щодо певних історичних подій, виховувати національні та патріотичні почуття та любов до Батьківщини.

Актуалізація опорних знань

Завдання

1. Розгляньте історичну карту «Українські землі у ХVІІІ ст.», назвіть українські землі, які у ХVІІІ ст. відійшли до Російської та Австрійської імперій.
2. У складі якої держави українських земель було більше?
3. Що змінилося в адміністративно-територіальному устрої українських земель на початку ХІХ ст.?

Мотивація навчальної діяльності

Пригадаємо!

- 1) Чи вела Україна в другій пол. 18 століття самостійну зовнішню політику?
- 2) Якими були для України наслідки російсько-турецьких війн другої пол. 18 ст?
- 3) Яке місце займала Україна в стратегічних планах Російської імперії?

Вивчення нового матеріалу

Особливості розвитку українських земель на поч.19 ст.

- ☐ Відсутність власної державності спричинило те, що Наддніпрянщина стала об'єктом у політичних комбінаціях інших держав
- ☐ Українські землі протягом першої половини XIX ст. неодноразово привертати увагу тих європейських політиків, які розробляли плани ослаблення Російської імперії через відокремлення підпорядкованих нею територій
- ☐ Українцям доводилося брати участь у здійсненні амбітних планів російських можновладців
- ☐ Висуваючи плани стосовно майбутньої зміни державної приналежності Наддніпрянщини, європейські політики не передбачали можливості залучення самих українців до вирішення своєї долі, що було однією з причин їх невдач.

Працюємо з хронологією

Початок 80-х рр. XVIII ст. — 1828 р. — існування Задунайської Січі.

1788—1920 рр. — існування Чорноморського (від 1860 р. — Кубанського) козацького війська.

1828—1868 рр. — існування Дунайського (від 1856 р. — Новоросійського) козацького війська.

1832—1864 рр. — існування Азовського козацького війська.

Робота з таблицею (запишіть у зошит)

Російсько-турецька війна 1806–1812 рр.

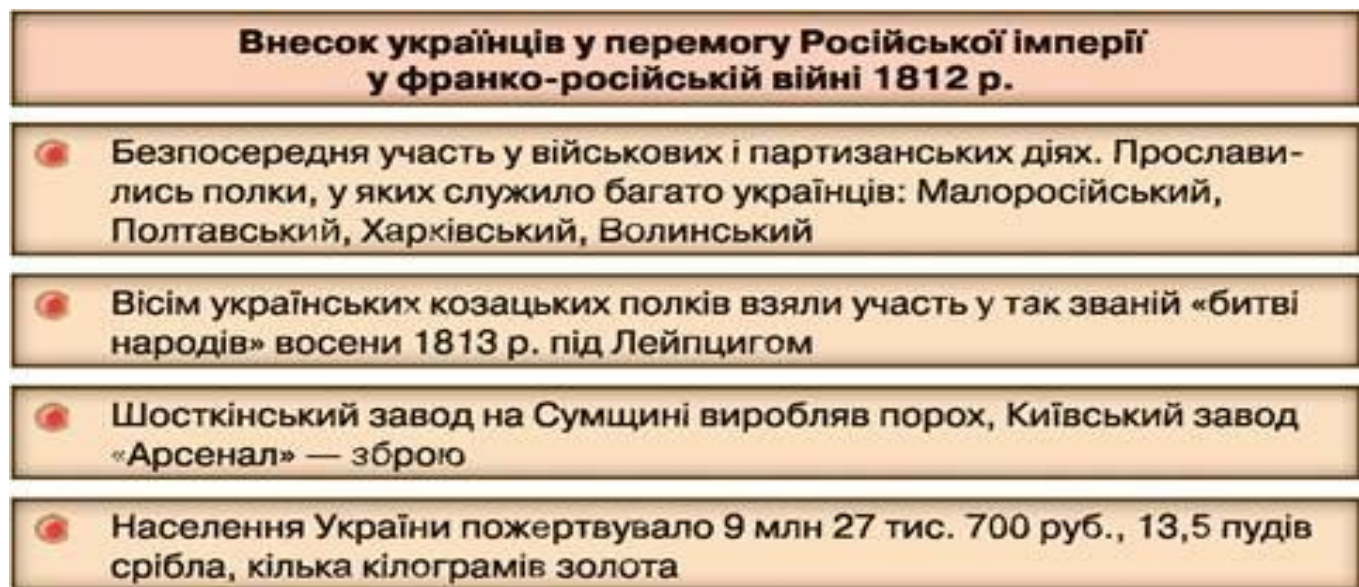
Хто розв'язав?	Грудень 1806 Туреччина оголосила війну Росії
Причини	-Росія, захопивши в результаті воєн проти Туреччини Причорномор'я і Крим, не збиралася припиняти свою експансію. -Туреччина не полишала сподівань повернути собі Північне Причорномор'я і Крим
Привід	Коли 1804 спалахнуло повстання в Сербії, яке поклало початок національно-визвольний рух проти турецького панування на Балканах, Росія вирішила втрутитися в ці події. Порушуючи свої союзницькі зобов'язання, вона направила повстанцям кораблі зі зброєю.
Як воєнні події стосувалися українських земель?	Українські землі були безпосередньо наближені до головного театру воєнних дій у Молдавії, Валахії та Болгарії
Які українські території відчували на собі тягар війни	У Чернігівській, Полтавській, Київській, Херсонській, Катеринославській та Харківській губерніях було проведено набір до ополчення. Кожна губернія відправляла по кілька тисяч ополченців. На українські губернії ліг тягар продовольчого забезпечення російської армії. З Лівобережжя на потреби армії було реквізовано понад 1 тис. коней, близько 14 тис. волів і понад 6 тис. возів у супроводі 4 тис. селян-погоничів
Чому війна була братовбивчою?	Українцям у складі російської армії довелося йти «брат на брата», оскільки в турецькій армії були підрозділи задунайських запорожців
результат	За Бухарестським миром, підписаним у травні 1812 р., до Росії відійшла Бессарабія. Більшість її населення складали молдавани, але в трьох повітах (Хотинському, Акерманському та Ізмаїльському) проживали українці

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqgJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Робота зі схемами «Російсько-французька війна 1812 року та Україна»

України в російсько-турецькій війні 1828-1829 років.

Причини війни

- Невдоволення Туреччини результатами війни 1806–1812 років, прагнення укріпитися на Чорному морі.
- Росія прагнула утвердити свій вплив на Балканах і на Кавказі.

Хід війни

- Воєнні дії розгортаються на Дунаї, Кавказі, західному узбережжі Чорного моря.
- В усіх бойових діях брали участь українці.
- Російська армія здобула ряд перемог і підійшла до Стамбула.
- Туреччина програє війну і підписує Адріанопольський мирний договір

Підсумки війни

- До Росії відходить Кавказьке узбережжя Чорного моря

АЗОВСЬКЕ КОЗАЦЬКЕ ВІЙСЬКО

Азовське козацьке військо отримало землі на західному боці Азовського моря, між Бердянськом і Маріуполем, і заснувало дві станиці — **Микільську і Покровську**. Згодом до війська було прилучено Петрівський Посад і село Новоспасівське. Протягом 1862 – 1866 рр. більшість азовських козаків (**1 117 сімей**), або близько **6 тис.** осіб було переселено на Кубань. Усього ж з **1792 р. до 1865 р.** з України на Кубань переселилося у складі військових формувань, колишніх реєстровців та селян **158 843 особи**.

Територія Азовського козацького війська на 1832–1866 р.р.

На початку російсько-турецької війни 1828—1829 років сталася подія, яка викликала бурхливу реакцію урядів Росії та Туреччини і вплинула на хід перших військових операцій. Незважаючи на те, що більшість запорозького козацтва, що мешкало за Дунаєм, не мало намірів повертатися на батьківщину, перехід Задунайського Коша в межі російської держави все таки відбувся. З переходом козаків до Росії Османська імперія втратила стратегічну ініціативу, а російська держава підкріпила авторитет визволительки християнських народів проти

мусульманського світу, зміцнила позиції армії, укріпила кордони і головне — позбулася Задунайської Січі, небезпечної для абсолютистської монархії у всіх відношеннях.

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Бесіда

- Що таке «українське питання»?
- Який вплив воно справляло на міжнародні відносини першої половини XIX ст.?
- Яку політику проводила Росія щодо українських земель?
- Чому російський уряд був зацікавлений у промисловій революції на українських територіях?
- Яка доля спіткала козаків після знищення Запорізької Січі?

Перегляньте відео: https://youtu.be/DKhPJleRKL4?si=jgXhrQv_o1Brk5OU

Домашнє завдання:

1. Прочитати § 2.
2. Запишіть дати, схеми, таблиці подані в конспекті уроку.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу

nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!